

VERSLAG van de NEDERLANDSTALIGE REGIONALE VERGADERING met AFGEVAARDIGDEN

gehouden te ACHEL 17-19 februari 1986.

Westmalle	: Dom Bartholomeus	- br. Ivo	BW	- IW
Vleteren	: Dom Remi	- br. Renaat	RS	- br.Ren
Achel	: Dom Emmanuel	- br. Titus	Emm.A	- TA
Tilburg	: Dom Cypriaan	- br. Fastraad	Cypr.T	- FT
Echt	: Dom Chris	- br. Adreas	Chr.E	- AE
Diepenveen	: Dom Adolphus	- br. Romero	AD	- RD
Tegelen	: Dom Amandus	- br. Jacobus	AT	- JT
Zundert	: Dom Jeroen	- br. Korneel	JZ	- KZ
Berkel	: -	-		
Brecht	: M.Benedicta	- zr. Lieve	BN	- LN
Klaarland	: M.Michaël		MK	
Rome	: Dom Alfons, lid van de permanente raad		D.Alf	
Catsberg	: Dom André, afgevaardigde van Centre-Europe		D.A	
Bornholm	: P.Frans			

Vleteren : br. Geert, moderator
 Brecht : zr. Kirsten, sekretaresse.

Gebruikte afkortingen:

G.K. : Generaal Kapittel
 Cst : Constituties
 C.C. : Centrale Commissie
 V.C. : Voorbereidingscommissie (van de monialen)
 R.I. : Ratio Institutionis
 C.R.I.S. : Congregatie van de Religieuzen

INHOUD

- Inleiding	pag. 2
1. Relatie Abt-communiteit in Cst. 13-39	3
- Bespreking	5
- STEMMING	6
2. Eenzaamheid en Gemeenschap	6
- Bespreking	7
- STEMMING	8
3. Afscheiding van de wereld. Cst 31	8
- Bespreking	9
- STEMMING	10
4. Deelname aan het Goddelijk officie	10
- Bespreking	12
- STEMMING	13
5. Amendement op nr. 42 van de Csts.	14
- Bespreking	14
- STEMMING	14
6. Rol van de Pater Immediatus bij de monialen	15
- Bespreking	16
- STEMMING	17
7. Monniken en monialen in één Orde	17
- Bespreking	19
- STEMMING	20
8. De Abbatiale collegialiteit in onze Orde	21
- Bespreking	23
- STEMMING	24
9. Ontslagaanvraag van Vader Generaal	24
- Bespreking	24
- STEMMING	25-26
10. Stemmen in de gelijktijdige vergadering van de Centrale Commissie en de Commissie van Voorbereiding	26
11. Voorstellen ter verbetering van de Csts, van de C.I. te Cardeña, 1986	26
- STEMMINGEN	26-29
12. Verslag van de bijeenkomst van de aangewezen vormings- verantwoordelijken	29
13. Regionale punten	30
14. Rondvraag	31
15. Slotwoord	31

Met een gebed en een welkomstwoord aan de nieuw-gekozen afgevaardigden, opende Dom Amandus deze regionale vergadering die zich deze dagen hoofdzakelijk zou buigen over de Constituties.

Moeder Ermelindis en Zr. Beatrix van Berkel waren afwezig wegens ziekte.

I n l e i d i n g

Vanuit de toegestuurde uitnodiging boden zich duidelijk 2 terreinen ter bespreking aan:

1. Er was vooreerst de brief die de C.C. en de V.C. na hun vergadering te Rome in januari 11. aan alle oversten hebben gericht. Hun wordt gevraagd vóór eind april 86 schriftelijk antwoord te geven op volgende punten:
 - 1.1 Vormingsplan - Cst 54
 - 1.2 Rol van de P.I. voor monniken en monialen - Cst 75.77
 - 1.3 Verhouding tussen de 2 teksten van de Cst: zoveel mogelijk gelijk? Of betrekkelijk onafhankelijk?
 - 1.4 Recht van visitatie in de vrouwelijke tak - Cst 76
 - 1.5 Verhouding tussen de V.C. van de monialen en de C.C. - Cst 81
 - 1.6 Raad van V.Generaal voor de vrouwelijke tak - Cst 85
 - 1.7 Slot van de monialen
 - 1.8 Deelname van de monnik aan het Werk Gods - Cst 20
 - 1.9 Juiste evenwicht tussen gemeenschap en eenzaamheid in de Cst - Cst 13.26
 - 1.10 Juiste presentatie van de verhouding tussen communiteit en de abt/ abdis - Cst 13.39 .

2. Op de agenda zelf waren volgende punten voorzien:
 - 2.1 Mogelijke amendementen op de Constituties:
 - 2.11 Alle leden van de Orde mogen wijzigingen op de tekst van de Cst voorstellen
 - 2.12 Alleen de regionale vergadering kan diepergaande wijzigingen voorstellen.
 - 2.2 Pastorale probleem van de Cst aan de hand van het artikel in Mon. Inf. door br.Ivo
 - 2.3 Punten die de voorrang hebben:
 - 2.31 Ratio Institutionis
 - 2.32 Amendement over het gebruik van het merk TRAPPIST
 - 2.33 Huisrapporten voor 87
 - 2.34 Statuut der publicaties
 - 2.35 Statuut der stichtingen
 - 2.36 Statuut der oblaten
 - 2.37 Suggesties voor het eeuwfeest van St. Bernardus
 - 2.38 Suggesties voor een praktische werkwijze van de komende gemengde bijeenkomst in 87
 - 2.39 Verhouding tussen de 2 takken van de Orde.

3. Vanuit onze gemeenschappen kwamen nog volgende voorstellen uit de bus:
 - 3.1 Graag zag men in de Cst verwerkt (IW):

Figuur van de geestelijke vader; spiritualiteit van de cel (spanning: gemeenschap - eenzaamheid); personeel van buiten: werknemers;

samengaan van persoonlijke- en gespreksgesprekken tijdens de visitatie; informele groepen binnen de gemeenschap; ontspanning; belang van gespreksgesprekken en/of gezamenlijk beraad; maandelijks recollectie.

3.2 Enkele voorstellen rond de raden:

Raad van de abt en de adviesraden wat meer bepalen (Emm.A - AT)
Rechtspositie van de raden ter sprake brengen (AT).

Achtergrond

Om wat beter inzicht te krijgen in de bedoeling van deze vergadering (cfr. 10 punten van de brief) werd aan de aanwezige deelnemers van de C.C.+V.C. gevraagd iets van de achtergronden te vertellen (JZ).

Het was een lange voorbereidingscommissie omwille van het gemengde karakter en de algemene tegenstellingen waarop men voortdurend stootte en die sterk met elkaar te maken hebben:

- kollegialiteit heeft haar konsekventies voor de 2 takken van de Orde
- eenheid van de Orde hangt nauw samen met een visie op kollegialiteit
- verschil van instelling over 'het wat' met de Cst.

Bovendien bleven bij de moeizame besprekingen (o.a. van deze 2 cruciale punten) onderhuidse emotionele ladingen meespelen (AT).

- Verschil van instelling bij de opposities over 'het wat'

'Wat moet er nu met de Constituties gebeuren?'

- . Aanvaarden wij de Cst zoals zij daar liggen? Mits het oppoetsen van enkele schoonheidsfoutjes?
- . Of trachten wij nog een aantal punten op te nemen, wat niet lukte tot hiertoe? (D.A)

Enkele regio's vertegenwoordigden een uiterste stroming en de N.Amerikaanse regio legde een lijst voor van 31 punten. De maximale opzet van deze groep en een minimaal programma van andere regio's is blijven meespelen (AT).

- Verschil van instelling over 'het hoe'

- . Van de ene kant klonk duidelijk door: met een goede werkmethode komen we er wel. Het G.K. dient zo degelijk mogelijk voorbereid, door middel van een strikt tijdschema en een ver uitgesponnen werkmethode (D.A.Veilleux).
- . Anderen meenden dat deze cruciale punten een diepe evolutie in de overtuiging en een rijpingsproces veronderstellen, en daarom veel tijd en omzichtigheid vragen (BN).

- Hoe werd deze dubbel ingewikkelde procedure opgevangen?

- . Van de op de C.C.+V.C. 31 gefilterde punten worden er nu 10 doorgespeeld naar de oversten, met de vraag: is dit voor u een belangrijk punt, een moeilijkheid? Volgens de ingestuurde antwoorden - iedere overste dient persoonlijk te antwoorden - zullen deze punten al dan niet weerhouden worden voor verdere studie, een werkdokument opgemaakt en op het volgend G.K. ter bespreking voorgelegd worden.
- . Daarnaast kan de regionale vergadering fungeren:
 - = als overlegorgaan : een uitwisseling rond deze punten kan voor de oversten vruchtbaar zijn
 - = als voorsteller : zijzelf mag diepergaande wijzigingen op de Cst voorstellen
- . Elke monnik/moniale mag persoonlijk amendementen insturen (AT).

- Wie zal de binnengekomen suggesties schiften?

Immers, wat weerhouden wordt ter discussie, houdt tegelijk een interpretatie in. Daarom:

- . zullen alle juridische kwesties rechtstreeks worden verwezen naar de C.I.
- . wordt voor alle andere punten een werkgroep opgericht, bestaande uit V. Generaal, de permanente raad, M.Elisabeth en M.Benoft, omdat deze 2 laatsten de C.C. bijwoonden en haar optie en bedoeling kennen. Vermits het hier geen juridische kwesties betreft, zal ieder lid van deze werkgroep over alles stemmen (BN).

De mogelijkheid tot amenderen ligt dus open. Toch is soberheid geboden. Men wil de Cst toch als definitieve tekst behouden. Eerder schaven dus dan omgooien (D.Alf), de lijn van Holyoke en Escorial behoudend (AT).

P.Mikkers schreef in zijn brief aan de vergadering het volgende: "Een wens: dat men niet te veel meer aan de Cst gaat wijzigen. Niet alleen omdat er zolang op gewerkt is, maar vooral omdat zij een buitengewoon geslaagde samenvatting zijn van ons recht, onze spiritualiteit, het patrimonium cisterciense en de eisen van de moderne tijd. Zulk een synthese is er in de bijna negen eeuwen geschiedenis van de Orde nooit gemaakt. Wees er dus zuinig en voorzichtig mee, en beperk de wijzigingen tot het allernoodzakelijkste.

Wat niet duidelijk is, zal door de praktijk wel duidelijk worden, en kan in de generale kapittels steeds bijgewerkt worden. Zo was ook de praktijk in het begin van de Orde toen alles niet voorzien of te voorzien was."

- Tot besluit gaf M.Benedicta een verslag over de ontmoeting te Rome met de Congregatie van de Religieuzen. Zie verder in dit verslag (4.31).

- Overeengekomen werd voor de bespreking prioriteit te geven aan volgende agendapunten: 1.9

1.10

1.8

2.39 met 1.4; 1.5; 1.6

2.32

2.34

1.7

2.2

2.31 en 1.1

Werden naar de volgende vergadering verwezen: 2.33

2.35

2.36

2.37

2.38

1. Juiste evenwicht tussen g e m e e n s c h a p - e e n z a a m h e i d (1.9 - Cst 13.26)

Uit het verslag van de C.C.+V.C.:

"De monastieke waarde van het cenobitisch leven wordt goed naar voren gebracht in de Cst, maar men heeft opgemerkt dat de complementaire waarde van de eenzaamheid, en het belang van het persoonlijk gebedsleven van de monnik en moniale niet even duidelijk worden uitgedrukt, niet alleen niet in de Cst die over deze aspecten van het monastieke leven gaan, maar ook niet in de Cst als geheel."

Ook V.Generaal had reeds eerder in zijn laatste brief (85/A/10) dat probleem aangeraakt. Bij Dorotheus van Gaza speelt het monniksleven zich voor de helft af in gemeenschap, voor de andere helft in de eenzaamheid. Ook in de R.B. wordt de band tussen deze 2 componenten gelegd. In de Cst als geheel krijgt het eenzaamheidsaspect - als complementair aan het gemeenschapsleven - té weinig aksent én vorm (KZ).

Het relationele drijft boven. De spiritualiteit van de eenzaamheid is er wel doch structureel is het mager (RS). Waar ligt de materiële eenzaamheidsbeleving? (KZ)

Van de ene kant zijn er passages die zeer sterk het kontemplatieve leven benadrukken in bijna eremitische vorm:

- Cst 26 : "eenzaam gebed voor Gods aanschijn" als een soort ideaal met de nadruk op de persoonlijke relatie van de monnik tot God (JZ)
- Cst 3,3 : "in eenzaamheid en stilte reikhalzen zij naar die innerlijke rust" vertolkt een duidelijke woestijnspiritualiteit
- Ook het begin van Cst 27 : "quies mentis" = "de innerlijke rust" typeert een personalistisch, kontemplatief leven.

Van de andere kant zijn er passages die het gemeenschappelijk leven benadrukken (D.A). Ontleend aan de geschriften van de 12e E, refereren deze teksten naar een kommunitair eremitisme (geen persoonlijk eremitisme) (D.Alf). Al waren er toen reeds 2 tendenzen. Willem van St.Thierry is hierin anders dan Aelred van Rielvaux (D.A). Cîteaux leefde als kommunititeit in de eenzaamheid, doch ze leefde als kommunititeit! Ook wij leven als cenobieten in de eenzaamheid. De stilte begrondt onze persoonlijke eenzaamheid en deze laatste bindt ons op haar beurt dieper aan de gemeenschap. Deze 2 elementen zijn wezenlijk voor Cîteaux (D.Alf).

1.1 Eenzaamheid en cel

Het invoeren van de kamers veranderde de situatie binnen onze gemeenschap toch grondig, de laatste 25j. Fundamenteel is men anders gaan leven: zowel kommunitair als individueel (Chr.E - IW). Door de overgang van het scriptorium, met haar typische gemeenschapservaring, naar individuele kamers:

- raakte men het wooncentrum kwijt: boeken, tijdschriften, informatie, verbondenheid (JT). Vooral op de lekebroeders had dit een grote weerslag. Ze liepen ergens verloren. Ook werd hun nooit geleerd hoe hun cel te gebruiken (Emma.A);
- men zocht derhalve naar compensatie: . kale cellen worden gezellige hoeken . bij elkaar komen op de kamers;
- het individualisme nam toe.

Moet de praktijk van de cel niet beschermd worden tegen misgroeiingen. Wat wordt daar in concreto aan pastoraal voor gedaan? De Cst spreken daar helemaal niet over (IW). Monniken leren hun cel te gebruiken is nog iets anders dan

een celspiritualiteit ontwikkelen (AT - Chr.E). Die specifieke celspiritualiteit, zoals men die in bepaalde ordes aantreft, is niet de onze (D.A). Zou een huisreglement hier wat oriëntatie en hulp kunnen bieden? (RS)

Andere gemeenschappen hebben nog geen kamers, wat in zich de eenzaamheidsbeleving nog niet garandeert. In Westvleteren bv. is juist de gemeenschappelijke komponent over-intens (ook mede vanuit hun achtergrond en de concrete samenstelling van de gemeenschap: veel jongeren). Men verwacht wat steviger structuur vanuit de Cst om die eenzaamheid te inspireren en te garanderen. Anderzijds geeft dit gemis aan privacy een heel groot gevoel van onteigening, wat door de meesten als positief ervaren wordt; bijkomend armoedeaspect (RS).

Bij het opstellen van de Cst hield men inderdaad het ideaalbeeld van het cisterciënzerleven voor ogen. Niemand heeft concreet aan kamers gedacht. Spontaan werd het probleem niet gesteld doch het leeft (D.A), want onze reële situatie is geëvolueerd (AT - Chr.E). Beide situaties vragen elk op eigen wijze naar structuren om de eenzaamheidsbeleving te beschermen en vorm te geven (KZ), naar 'houvasten' (RS).

Een voorstel dat bij meerderen instemming genoot: wat het gebruik van de cel betreft, zou dit minstens in de Cst opgenomen mogen worden, heel diskreet bv. als statuut bij Cst 26 en als volgt geformuleerd:

- "waar men het gebruik van cellen kent" : - wat de armoede betreft ...
 - gesprekken op de cellen...
 - ... (D.A - BW)

1.2 Eenzaamheid en communicatie

Ook het veranderde arbeidsbestel, waarbij de gemeenschappelijke arbeid van weleer sterk teruggedrongen werd, heeft zijn weerslag op de onderlinge relaties. Het samenwerken met meerderen was een uitnodiging tot stilte (LN). Door te arbeiden met gelijk wie werd men ondergedompeld in het bad van de gemeenschap en leerde men ieder te aanvaarden (BN).

Nu werkt men minder samen en zoekt men bij voorkeur communicatie met bepaalde mensen. De contacten worden meer selectief en functioneren bijwijlen als uitlaatklep. Die veelvuldige communicatie doet eerder afbreuk aan de echte gemeenschapsgeest (Chr.E - BN).

Er is echter een positieve en negatieve selectiviteit (BW). Voorkeur op zich is niet verkeerd, wel voorkeur die uitsluit (AT). Een geprivilegieerde relatie hoeft niet noodzakelijk de gemeenschapsgeest te storen. Zij kan soms de weg naar de gemeenschap bevorderen (RS). Iemand te hebben waar men steun aan heeft, doet goed (BN).

Zr. Michaël stelde de vraag waar er in onze gemeenschappen ruimte is voor diepere contacten (AT: verbindende communicatie) naast de echte gemeenschapsvergaderingen enerzijds en de oppervlakkige contacten (regelingen) anderzijds. Hierop volgde een uitwisseling:

- In Catsberg : . wordt er één avond in de week vrij gehouden voor spontane, informele bijeenkomsten, elk volgens eigen stijl en voorkeur. Op de overige avonden is er kapittel.
 - . 1 maal per maand komen de officiële spreekgroepen samen. Elke groep maakt daarvan een verslag op, dat nadien gemeenschappelijk beluisterd wordt.
- In Klaarland : . buigt men zich 's zondagsavonds gezamenlijk over één bepaalde tekst
 - . houdt men geregeld serieuze gemeenschaps gesprekken.
- In Zundert werden de gespreksdagen gesignaleerd.

1.3 Eenzaamheid van het hart

Doorheen dit alles blijft de hoofdvraag: hoe vind ik nu voor mezelf een weg naar de eenzaamheid? Frimaire staat immers: de eenzaamheid van het hart. En nog: hoe die eenzaamheid van het hart beoefenen in de toename van kontakten? (AT) Bieden de Cst hier genoeg houvast om die eenzaamheid van het hart op te roepen en te bevorderen? Daarvoor zijn pedagogische middelen nodig. Cst 26 geeft 1 voorschrift dat handelt over het stilzwijgen 's nachts. Daarmee is de zaak niet gered! En overdag? (AS) Toch leggen de Cst hier de nadruk op het huisreglement: stilzwijgen op bepaalde plaatsen en tijdens de arbeid. Een andere structuur dan dit huisreglement is er niet (D.A).

1.4 Belang van het persoonlijk gebedsleven

Dit punt werd niet uitvoerig besproken. P. Mikkers stuurde schriftelijk volgende gedachte:

"In één van de teksten wordt verweten aan de nieuwe Cst dat zij zo weinig aandacht schenken aan privaat gebed. Ik wil daarmee niet zeggen dat het privaat gebed (en alles wat daaronder zou kunnen vallen) niet belangrijk en noodzakelijk is. Het gaat mij meer over de benadering ervan in de Cst. De kern van de cisterciënzerspiritualiteit lijkt me niet te zijn de oratio peculiaris of het doorlopen van de graden van gebed zoals in de spiritualiteit van de Carmel of in de praktijk van de SJ. God-zoeken en Godvinden is er de kern van en daarbij Gods genade. 'De gave van het gebed is slechts een genade, die vrij gegeven wordt cui et quando vult Deus'. Daarom is het juist, dat de Cst niet van een bepaalde gebedsopvatting de kern van ons leven maken ... hoewel dit leven niet zonder gebed beleefd kan worden en voert naar de Gods-ervaring in het gebed of daarbuiten. Ik meen, dat dit zelfs historisch te bewijzen is. Later in de 16e en 17e eeuw hebben de opvattingen van de Carmel en de SJ hun intrede gedaan ook in de cisterciënzerspiritualiteit, maar dit ten koste van de oorspronkelijke eenheid en totaliteit van het monastieke leven, zoals dat oorspronkelijk door Cîteaux bedoeld was. Ik meen, dat dit een belangrijk in het oog te houden punt is bij het beantwoorden van de vraag naar meer privaat gebed in de Cst."

2. Verhouding tussen de c o m m u n i t e i t en de a b t / a b d i s (1.10 - Cst 13,16,1.3)

Uit het verslag van de C.C.+V.C.:

"De vraag wordt gesteld of de Cst die spreken over het uitoefenen van gezamenlijke verantwoordelijkheid van leden van de k o m m u n i t e i t door deel te nemen aan stemmingen, voldoende naar voren brengen dat het de Overste is die de uiteindelijke beslissingen neemt, behalve de gevallen waar de wet anders bepaalt."

Vanwaar die vraag? Zowel het pastoraal profiel: de abt als magister in Cst 34, als de juridische kant van zijn verantwoordelijkheid in Cst 35, worden in de Cst voldoende uitgedrukt (JZ). Zie ook Cst 39 statuut I (BW).

Dit punt 10 werd in de C.C.+V.C. naar voren gebracht door Japan. Daar heeft men de indruk dat de abtsfiguur volgens de R.B. onvoldoende onderlijnd wordt, terwijl een heel grote plaats wordt toegekend aan de verantwoordelijkheid van de k o m m u n i t e i t (BN).

Ook Amerika vermeldde dit punt, refererend naar Cst 30.39 (D.A).

2.1 Juridische konsekwenties

Merkwaardig is toch dat Cst 37: De raad van de abt, en Cst 38: Het conventueel kapittel, in de voetnota verwijzen naar R.B. 3,1.4.12.13 maar precies het vers 5 (1) achterwege laten (KZ).

In realiteit zijn er 3 verschillende soorten besprekingen met de kommunititeit. Daarom kan men hier op dit vers R.B. 3,5 geen beroep doen (AT):

1. zuiver raadgevende bespr. : daar neemt de abt de uiteindelijke beslissing en geldt voor 100% dit vers 5
2. beslissende " : a. alleen in geval van een positieve beslissing van de komm., geldt eveneens vers 5
b. niet meer in geval van een negatieve beslissing van de komm.
3. kollegiale " : deze worden in de Regel helemaal niet voorzien (Cypr.T).

Over de spiritualiteit en de juridische konsekwenties is iedereen het eens. Toch verlangt men een:

2.2 Duidelijker accent vanuit de R.B.

Hoewel Cst 37 duidelijk "consultet" = "de abt raadpleegt" gebruikt, en 'consensus' of 'overleg' en daarmee de eigen plaats van de abt honoreert (RD), blijft de vraag of het niet wat explicieter mag gezegd. Finaal neemt de abt als laatste de beslissing. Hij kan en mag zich niet verschuilen achter de kommunititeit (RS).

Cst 38: "... zij zoeken naar de wil van God en geven in alle nederigheid hun mening te kennen" wekt de indruk dat de beslissing eerder bij de broeders ligt. Een voorstel: bv. één zinnetje toevoegen aan Cst 38:

"Het behoort aan de abt van de beslissing te nemen en terzelfdertijd te onderhouden wat het recht voorziet." (D.A)

Of als statuut I toevoegen aan Cst 39: Raadpleging van het conv. kapittel (BW).

Deze explicite in trouw aan de R.B. is belangrijk. Iemand wees erop hoe de abt in de praktijk vaak onder invloed staat van pressiegroepen. Die groep heeft de beslissing in handen en dat betekent in concreto soms 1 of 2 personen.

Hier kan de democratie een goed middel zijn om dergelijke pressiegroepen tot zwijgen te brengen (JZ).

2.3 Adviesraden van de abt (cfr. inl. 3.2)

Welke zijn ze? En welke bevoegdheid hebben ze? In elke kommunititeit ligt dit anders (JZ). Betreft het Cst 36 F waarin sprake is van "andere commissies" = "alios coetus", die naast het conventueel kapittel en de raad van de abt fungeren? (BN)

Men moet hier duidelijk onderscheid maken tussen (D.Alf):

- de kloosterraad (manier van stemmen bepaald door de codex)
- dé raad van de abt (geeft alleen raad en de abt voert uit) (MK)

(1): R.B. 3,5: "De beslissing blijft veeleer aan het oordeel van de abt voorbehouden, zodat allen hem gehoorzamen in wat hij het beste geoordeeld heeft."

en fakultatieve raden, waarbij de abt bevoegdheid en gezag moet bepalen. Het woord "coetus" dekt zowel 'raad' als 'commissie' (D.Alf).

- Betreft het de commissie van liturgie, enz. bv. Deze hebben geen enkele rechtspositie; louter raadgevend kunnen zij slechts voorstellen doen (AT - Cypr.T).
- Of betreft het zgn. secundaire commissies: die een duidelijke opdracht ontvangen, mét een zekere bevoegdheid (AT - Mx).

De juridische invulling van deze raden en commissies lag niet zo duidelijk en de meningen hieromtrent verschilden. Daarom is dit geen punt om in de Cst opgenomen te worden (JZ), eerder een feed-back voor de abt (RS). Men zou ook eventueel iets kunnen toevoegen aan Cst 37 F (BN).

3. Deelname van de monnik aan het Werk Gods (1.8 - Cst 20)

Uit het verslag van de C.C.+V.C.:

"Dit punt werd lang besproken op het G.K. van Holyoke, maar Cst 20 werd zonder aarzeling door de monialen overgenomen. Een regio heeft gevraagd om op het G.K. van de abten in 87 opnieuw aandacht te besteden aan het bijwonen van het officie in het koor."

(Zie G.K.84, Actes st 84 p 52. Ook sessie 8 en 12, p 56-74 en 91-104)

3.1 Achtergrond

In Rome brachten enkele Amerikaanse oversten (niet de regio als zodanig) dit punt ter sprake. Zij vinden Cst 20 te vaag en vragen om een duidelijke tekst. Deze onderstreept volgens hen niet voldoende de verplichting van het officie.

Inderdaad werd van de 2 keuzeteksten te Holyoke, uiteindelijk de meest zwakke, open tekst gestemd hoewel vele kapittelvaders zich met beide teksten konden verzoenen (D.A).

Deze vraag is tegelijkertijd verweven met de problematiek van de lekebroeders. Men wil dat hun statuut bewaard blijft (mogen niet verplicht worden) terwijl voor alle monniken dezelfde verplichting moet gelden (AT - JZ).

In Rome klonk eveneens een ander geluid: men is voor Cst 20 tot deze beslissing gekomen. Moet deze tekst nu weer op de helling geplaatst? (AT)

3.2 En wij? Beginsel - praktijk

Voor ons is dit geen probleem als wij Cst 19 en 20 in elkaars verlengde lezen (D.A - KZ):

Cst 19: Het Werk Gods - geeft het accent

Cst 20: De gemeensch. viering vh. Werk Gods - onderlijnt de taak van de abt hierin.

Toch kan men daarmee alle kanten uit. Wat vinden wij? (KZ)

Cst 19: geeft het principe

Cst 20: is de toepassing

We kunnen als principe stellen: iedereen moet aanwezig zijn, maar de abt kan, pastoraal gezien - omwille van zwakheid - dispensereren (RS). En dieper doordenkend - ook uit roeping (eremitisch element) is dit te accepteren. Met deze spanning tussen beginsel en praktijk hebben wij geen moeite (AT).

Toch blijft het een wezenlijke vraag: aanvaarden wij de 2 statussen? Choro addicti et choro non addicti (RS). Niet als status, wel uit pastoraal oogpunt. Er is het beginsel enerzijds en de praktijk anderzijds. Zeggen we: allen horen te komen. Of is er een zekere vrijheid? (AT)
Dit probleem stelt zich concreet bij de vorming. Welk beeld schotelen wij de postulant voor bij de intrede? (D.A)

3.3 Sollicitudo ad Opus Dei

Cst 20: "Het is de taak van de abt de ijver voor het Werk Gods te bevorderen. Hij bepaalt de maat waarin ieder eraan deelneemt, rekening houdend met de noden van persoon en gemeenschap."

Hier wordt de algemene regel toch sterk gerelativeerd. Alle nadruk ligt op het woordje "nood". Het kan een bedreigende tekst worden voor een zwakke gemeenschap inzake koorofficie. Ook een monnik die moeite heeft met het koorofficie kan deze tekst misbruiken. Vanuit die nood vraagt hij dan dispensatie; de abt heeft daartoe immers de mogelijkheid.

Kan daarom de tekst niet positiever gesteld? (Chr.E)

In Z.Nederlandse betekenis kan het woordje "nood" ook positief klinken (behoefte), en sommigen lezen het ook in beide betekenissen. Daarbij kan de nood in de gemeenschap een reden zijn om te stellen: 'jij komt, ondanks jouw eigen nood.' (AT)

Deze tekst van Cst 20 werd te Holyoke geweldig geschaafd en zo neutraal mogelijk opgesteld. Woorden als 'gedispenseerd' en 'volgens eigen roeping' werden vermeden. Alleen het woordje "nood" is blijven staan (D.A).
Er werd ook rekening gehouden met alle nuanceringen van het gemeenschapsleven (JZ).

Eigenlijk geeft de eerste zin de toon aan het geheel (MK): "Het is de taak van de abt de ijver voor het Werk Gods levend te houden" (AT), want wat de monnik ten diepste konstitueert, volgens R.B. 58,7 is, of hij "sollicitus est ad Opus Dei", of hij "ijver heeft voor het Werk Gods" (D.A).

De Codex verplicht het officie voor de priesters, dus voor monniken niet-priesters is dit niet verplicht? (TA) Een vergelijking tussen Cst 21 van Holyoke en Escorial geeft hier het antwoord: de Codex is hier geen bron van onze Cst (MK - D.A).

4. Verhouding tussen de 2 takken van de Orde (2.39)

4.1 De 2 takken

4.1.1 Inleiding door M.Benedicta

4.1.1.1 Achtergrond

Het lijkt geen twijfel dat men de geestelijke, spirituele band van eenheid tussen de 2 takken van de Orde werkelijk verlangt te bewaren. Bij de vrouwenabdijen leeft dit verlangen unaniem: ook de mannenabdijen die regelmatig kontakt hebben met monialen, ervaren deze band als weldadig en verlangen haar te behouden. Andere mannenabdijen geven de indruk hierin weinig of niet geïnteresseerd te zijn.

Die eenheidsband in juridische structuren vastleggen is zeer moeilijk.

- Vroeger lag de perfecte eenheid tussen de 2 takken in de perfecte onderwerping van de vrouwelijke tak aan de mannelijke.
- Sinds 1958 komt er beweging op gang: D.G.Sortais nodigt de abdisen uit voor een vergadering te Cîteaux. Nadien volgen soortgelijke bijeenkomsten waarop de abdisen hun voorstellen doen, (begon met het samenstellen van de uurrooster) die de abten - bijna formalistisch - moeten stemmen. Dit wekt een zeker onbehagen. Ondertussen komen sommige regio's reeds gemengd samen.
- In 1970 verschijnt de brief van Kardinaal Antoniutti: de vrouwelijke tak moet instaan voor eigen wetgeving en V.Generaal en de P.Immediati waarborgen de eenheid, aldus de brief.
- Tijdens het eerste abdisenkapittel van 1971 wordt het SUP aangenomen en daardoor wil men aansluiten bij de mannelijke tak. Doch men neemt ook als optie niet alle structuren van de mannelijke tak te kopiëren, vanuit een dubbele vrees:
 - . identieke, parallelle structuren zouden kunnen leiden naar 2 ordes;
 - . geen wetten a priori vastleggen, maar vanuit het leven zélf laten groeien.
- Ondertussen groeit de onderlinge samenwerking, informeel zonder juridische konsekwenties, toch zeer weldoend - sterk doorgevoerd in de nederlandse regio als één der eerste - en gaan er ook stemmen op om deze juridisch vast te leggen.

4.1.1.2 3 mogelijke juridische structuren

- Naar een grotere autonomie voor beide takken
- Naar volledig gemengde structuren
- **Een** open status-quo

Juridische autonomie én toch geestelijke eenheid

Canada opteert voor een juridische structuur, helemaal gelijklopend aan die van de mannelijke tak. Dit betekent:

- . 2 ordes: ook generale abdis + permanente raad;
- . voorbereidingscommissie met dezelfde macht als de huidige C.C.;
- . filiatie los van de mannelijke tak: elke vrouwenabdij heeft haar moederabdij mét vrouwelijke visitatrices.

De voorstanders - Canada als enige - willen de spirituele band bevorderen via regionale vergaderingen, en op ordesvlak, een samenkomst in de vorm van een kongres. Doch het merendeel der abdisen denkt niet in deze richting. Dit blijkt duidelijk uit een stemming tijdens het abdisenkapittel van 1985, over de mogelijkheid van een generale abdis: 3 voor; 48 tegen; 2 onthoudingen. (cfr. G.K. Abdisen Actes 1985, p 119, nr. 376)

Volledig gemengde structuren

Deze strekking wil de huidige samenwerkingsverbanden verder doortrekken tot volledig gemengde structuren, en liefst daarmee klaarkomen vóór de definitieve tekst van de Cst. Dit betekent:

- . gemengde organismen over heel de lijn: dus ook gemengd G.K. met gezamenlijke stemming (onafhankelijk van de identiteit: monnik of moniale);
- . gemengde regio's;
- . gemengde C.C. en eventueel zelfs, gemengde raad van V.Generaal tot een generale abdis voor monniken en monialen.

Voorstanders zijn:

- . de N.Amerikaanse regio: niet zo duidelijk afgebakend; vooral de vrouwelijke abdijen en ook enkele Amerikaanse abten, maar niet allen;
- . de Remila: tot vóór kort helemaal in die richting; nu blijkbaar geen voorstander meer van een gemengd G.K.?
- . de Spaanse regio: evolueert blijkbaar ook in deze richting; hier ook ligt het niet zo duidelijk.

Een open status-quo (statu-quo évolutif)

met het 'open status-quo' (ontleend aan de Engels-Ierse regio) bedoelt deze groep verder te gaan op de ingeslagen weg. Men wil vanuit de praktijk beoordelen hoe dgl. gemengde samenkomsten (bv. in 87: eerste gemengde algemene vergadering) psychologisch en spiritueel ervaren worden en ook praktisch functioneren, vooraleer daaruit besluiten te trekken om ze als blijvende structuren aan de Congregatie van de Religieuzen voor te leggen. Doch de vrouwelijke tak moet dan ook konsekwent zijn en de nu reeds mogelijke autonomie opnemen bv. bij de visitatie, waar de abt vergezeld kan worden door een abdis, de abdisse-raadgeefsters voor V.Generaal, enz...

Waarom aarzelt men voor verdere structurele wijzigingen?

- . vrees om de structuren van de mannelijke tak volledig te kopiëren. De V.C. mag alleen het G.K. voorbereiden;
- . psychologische en emotionele factoren spelen mee: mannelijk gezag wordt gemakkelijker aanvaard;
- . vrees om structuren vast te leggen die onvoldoende voorbereid zijn; onvoldoende gegroeid uit- en getoetst zijn door het leven.

Waarom wil men het visitatierecht blijven toekennen aan V.Generaal?

- . in een vrouwenabdij is de relatie P.I. - monialen sterker, soms over het hoofd van de abdis. Daarom is het niet wenselijk de P.I. altijd als visitator te hebben;
- . het is ook een verrijking en een aanvulling niet steeds dezelfde visitator te hebben;
- . de P.I. doet de visita. te toch minstens om de 6 jaar.

Voorstander: tijdens de laatste regionale vergadering verklaarden Nord-Europe en Centre-Europe zich heel duidelijk voorstander van een open status-quo. (cfr. Orval, nov. 85, p 15)

4.12 Bespreking

In het engels verslag van de C.C.+V.C. was er sprake van nog andere mogelijkheden dan de 3 vooropgestelde? Misschien worden daarmee tussenoplossingen bedoeld? bv. aan de V.C. méér macht toekennen, visitatrices inschakelen (br.ken) Dit ligt in de lijn van de 3e mogelijkheid: het status-quo in evolutie (BN).

In welke richting gaan de argumenten? In de grond wil iedereen:

- . de eenheid van de Orde waarborgen
- . en de autonomie van elke tak verzekeren zodat de specifieke bijdrage van

de mannelijke en vrouwelijke tak allebei tot haar recht komt. Dit kan het best bereikt als elke tak structureel méér autonoom wordt, menen sommigen. Dit is ook de mening van V.Generaal. Een, menen anderen, de eigen bijdrage komt het meest tot haar recht als men alles samen bespreekt (D.A); de eigenlijke vraag zou moeten zijn: waar liggen de beste structuren voor de mensen van vandaag, zoals ze zijn (BN).

4.2 De Congregatie van Las Huelgas

4.21 Inleiding door M.Benedicta

De talrijke Spaanse cisterciënzeriïnenkloosters die bleven bestaan doorheen de franse revolutie, vormden federaties n.a.v. Sponsa Christi (1950), waarbij:

- . een groep zich aansloot bij onze Orde met Las Huelgas aan het hoofd;
- . een andere groep bij Foblet.

Op dit moment vormen 27 autonome kloosters de federatie van Las Huelgas met:

- . een federale abdis (doet visitatie) en haar raad;
- . een 3-jaarlijks kapittel;
- . een religieus assistent van onze Orde: D.Benito.

reeds 2 maal werden onze abdissen op hun G.K. uitgenodigd en vice versa woon- den hun generale abdis met de religieus assistent, en ook hun promotrice, onze G.K. bij.

Tijdens hun G.K. in 85 werd een belangrijke stap gezet, voorbereid door D.Benito: in hun nieuwe Cst werd de federatie tot congregatie uitgeroepen en verlangt zij nu als congregatie in onze Orde te worden opgenomen. Zij vroeg dit als programmapunt te willen behandelen op onze volgende algemene vergadering, ter goedkeuring. Dit houdt in:

- . onze Generale abt wordt ook hun Generale Abt;
- . i.p.v. een federale abdis is er een Generale abdis Vicares, met uitgebreide bevoegdheden, o.a. het visitatierecht;
- . zij houden hun eigen C.E.
- . momenteel hebben zij geen Matres Immediatae maar in de toekomst zou dit mogelijk zijn;
- . de Orde moet geen rectoren geven, doch in de mate van het mogelijke zullen de Spaanse abten geestelijke steun verlenen: biechtvaders, conferenciers.

V.Generaal vroeg de Congregatie van Las Huelgas vooralsnog geen ruchtbaarheid aan de zaak te geven en hun Cst niet voor te leggen, vooraleer de onze klaar zijn. Zijzelf beloofde geen verdere concrete stappen te ondernemen.

Randbemerking: als Las Huelgas erin lukt, zich als congregatie, bij onze Orde aan te sluiten, zou dit kunnen betekenen:

- . een argument in handen geven van de C.R.I.S. ten aanzien van de vrouwelijke tak, tot het vormen van één congregatie. Dit wordt helemaal niet verlangd. Het gevaar voor splitsing is dan niet denkbeeldig.
- . een open deur voor bepaalde - van onze - regio's, die wat lossier komen te liggen, om eventueel ook een congregatie te vormen.

4.22 Bespreking

Een reden die meespeelt is zeker Can. 814.815: Las Huelgas wil definitief onafhankelijk t.o.v. de bisschop staan (D.alf). Eén orde met 3 congregaties: de mannelijke, de vrouwelijke en die van Las Huelgas, zou in de toekomst een échte structurele omvorming van de Orde kunnen betekenen (RS). Toch wil V.Generaal niets doordrukken. Hij zal alles doen wat hij kan om de eenheid van de Orde te bewaren (D.A).

4.3 Ontmoeting met de Congregatie van de Religieuzen te Rome

4.31 Inleiding door M.Benedicta

Tijdens de C.C.+V.C. te Rome was er een ontmoeting gepland van V.Generaal en 4 abdisen, met de C.R.I.S. Gekozen werden M.Benedicta, M.Danièle, M.Blanca, M.Ludovica. Ook D.B.Johnson nam deel aan het gesprek, en de C.R.I.S. was vertegenwoordigd door niet minder dan 6 personen. Op het programma stonden de punten - reeds ingediend door D.B.Johnson - die de goedkeuring nodig hadden van de H.Stoel:

- . ambtsduur van de abdisen;
- . stichtingen goed te keuren door het abdisenkapittel;
- . de tekst van de nieuwe Cst inzake slot;
- . mogelijkheid voor de abdis om een afwezigheidstoelating te verlenen aan haar zusters;
- . afstaan van de macht van de bisschop aan de P.I.
- . en ook (nog niet ingediend bij de C.R.I.S.): deelname van de abdisen aan de verkiezing van V.Generaal.

Totaal onverwachts en onvoorbereid kwam de reactie van de C.R.I.S. in de vorm van 2 nieuwe vragen op ons af: - Hoe staat het met de eenheid in uw Orde?

- Is de samenkomst van de abdisen een G.K.?

Mede vanuit het vriendschappelijk bezoek achteraf met Mgr.Hamer, bleek duidelijk dat de C.R.I.S. weinig inzicht heeft in onze ordesstructuren en slechts 2 vormen van religieus leven kent: - bv. de karmelietessen en clarissen waar de mannelijke tak de Cst opstelt die de Congregatie goedkeurt;

- de apostolische religieuzen die werkelijk autonoom zijn en zeer goed functioneren.

De kwesties van de Abt Generaal, van de P.Immediati en de gevraagde samenwerking tussen de 2 takken schijnen voor Rome eerder in te druisen tegen de huidige tijdsgest. Is de autonomie van de monialen een vlag waarachter Rome zich verschuilt om de samenwerking af te remmen?

Ook in de kwestie van de slotbeleving was de vizie van de C.R.I.S. heel strikt: strenge slotregels, als bescherming van het kontemplatieve leven, moesten gemakshalve in de Cst opgenomen worden als hulp voor de abdis.

Bij deze eerste ontmoeting kregen wij geen duidelijk antwoord mee (ten vroegste na 6 maanden te verwachten). Wel werd ons gevraagd een historische studie over de eenheid van onze Orde voor te leggen, gezien de grote waarde die de C.R.I.S. hecht aan onze specifieke traditie.

4.32 Bespreking

De C.R.I.S. stelt een goede vraag: is het eigen aan het cisterciënzercharisma dat de monialen onder de monniken leven? De C.R.I.S. schijnt de indruk te hebben dat de monialen toch niet werkelijk autonoom zijn (D.A). Inderdaad is dit een objectief-verstandige vraag. De C.R.I.S. weet niet goed raad en is blij als ze heldere, objectieve motieven krijgt.

Wij willen samenwerking met de mannelijke tak en hadden eveeens gevraagd de macht van de bisschop af te staan aan de F.I. Dit wekt bij de C.R.I.S. de indruk dat de monniken de hand willen leggen op de monialen. Daarom is het nodig dat de Congregatie de monialen zélf beluistert (BN).

Onze situatie vraagt ook een andere benadering dan die van de huidige karmelietessen die werkelijk ondergeschikt zijn aan de mannelijke oversten, en

die van de apostolische religieuzen die niet zo'n band hebben met een mannelijke tak.

Wat wij vragen is: terzelfdertijd een zekere erkende autonomie mét alle voordelen van onze complementaire uitwisselingen wat als aanvulling, toch een enorme rijkdom betekent (MK).

Wijzen op de emancipatiebeweging is goed, doch is het niet gewaagd om vanuit dit argument wijzigingen in onze Orde door te voeren (AT)? Wat is rijp? Wat is groen? Hier is zeker nog evaluatie nodig (RS).

Op alle vlakken kan de samenwerking tussen de 2 takken 100% functioneren, behalve wanneer het gaat om beslissingen. De monialen hoeven niet te beslissen voor de monialen noch omgekeerd (D.A).

Konklusie: Als monniken moeten wij in deze, de beslissing aan de monialen laten. Het is nodig dat de monialen nog verder met elkaar uitwisselen om tot een consensus te komen (JZ); en dat de monniken de ontwikkeling van deze besprekingen volgen, want ook voor hen houdt dit implicaties in (BN).

4.4 Recht van visitatie in de vrouwelijke tak (1.4 - Cst 76)

Uit het verslag van de C.C.+V.C.:

"De vraag is: behoudt V.Generaal ook in het vervolg dit recht, of moet het aan de P.I. gegeven worden? Op hun kapittel in 85 stonden de abdisen voor het eerste (44 voor, 6 tegen). Sommige kapitulanten vroegen dat deze vraag op het abdisenkapittel van 87 opnieuw aan de orde zou komen."

Hier waren hoofdzakelijk de P.Immediati aan het woord.

Van de ene kant bezit V.Generaal het recht van visitatie (AT: in feite slechts voor 2/3 want de P.I. doet het om de 6 j.). Van de andere kant heeft V.Generaal ook de plicht, om de 5 j. alle (monialen)huizen te bezoeken (BW). Meestal wordt aan zo'n bezoek een visitatie gekoppeld (BN). Dit brengt echter mee dat V.Generaal weinig of nooit thuis is, wat toch niet gunstig is voor het generaalhuis. Een goed geordend archief bv. (wat tot nog toe volledig is blijven liggen) is één van de voorwaarden voor een goed generaalhuis (AT).

De rol van de P.I. is verschillend ten aanzien van de mannelijke en vrouwelijke huizen (BW). Juridisch is dit verschil nu opgeheven doch in de praktijk bestaat het reëel (D.A - BW). Dit komt sterk tot uiting bij de visitaties in de vrouwelijke tak, waar de Patres Immediati zich soms al te zeer betrekken voelen bij de beslissingen. Zij staan er té dicht bij, zodat zij moeilijk controle kunnen uitoefenen op zichzelf. Hier zou het écht goed zijn Matres Immediatae te voorzien, die een zekere afstand bewaren (D.A).

Het kan zeker goed zijn dat V.Generaal het visitatierecht houdt en andere abten aanduidt, buiten de P.I. Als de abdijen van de P.I. en zijn dochterhuis dicht bij elkaar liggen dan zijn er toch al veel kontakten en mogelijkheden (Cypr.T). Anderzijds kan het voor een P.I. een voorsprong betekenen, de konnunititeit goed te kennen zodat hij zich, bij de visitatie, niet telkens opnieuw hoeft in de werken (Emm.A). Maar het heeft ook zijn voordeel als de visitator niet té veel weet en onbevungen kan luisteren (LN). Bij de keuze van de visitators hebben de abdisen inspraak. Zij mogen hun bezwaren aan V.Generaal te kennen geven, die er ook rekening mee houdt (BW - BN).

4.5 Verhouding tussen de V.C. van de monialen tot de C.C. (1.5 - Cst 81)

Uit het verslag van de C.C.+V.C.:

"Op het G.K. van de abdisen in 85 werden verschillende voorstellen gedaan betreffende de 2 commissies:

- dat er 2 verschillende commissies zouden blijven die de 2 aparte kapitels voorbereiden, maar wel samenwerken;
- dat er slechts één commissie zou zijn, zelfs als de kapittels apart gehouden worden;
- dat een C.C. van de monialen samenwerkt met die van de monniken, om een gezamenlijk G.K. voor te bereiden;
- dat de V.C. dezelfde rechten zou hebben als de C.C. (Holyoke Cst 81)."

4.51 Inleiding door M.Benedicta

Reeds geruime tijd gaan in de vrouwelijke tak stemmen op voor een gemengde C.C., in de lijn van het verlangen naar nauwere samenwerking. Maar eigenlijk heeft dit niet veel zin want:

- . als het G.K. gescheiden gebeurt, dan is het efficiënter dat de voorbereiding eveneens gescheiden verloopt;
- . als het een gezamenlijk G.K. wordt, dan gebeurt de voorbereiding vanzelf gezamenlijk. Voor 87 is er geen enkel probleem vermits de C.C. en V.C. gezamenlijk zullen functioneren.

Momenteel bezit de V.C. - t.a.v. de voorbereiding van het G.K. - dezelfde macht als de C.C.:

- . de taak van de V.C. bestaat erin het G.K. voor te bereiden. In deze taakgerichte functie neemt zij de beslissingen als college (Cst 81,E);
- . doch de C.C. heeft uitgebreidere machten: zij beslist als college niet alleen over de voorbereiding van het G.K. doch ook over de voorlopige interpretatie van de besluiten van het voorgaand Kapittel (Cst 81,G), en fungeert tijdens haar bijeenkomsten, als raad van V.Generaal.

Nu willen sommigen derhalve aan de V.C. dezelfde rechten toekennen als aan de C.C.: dezelfde structuur met dezelfde werking voor C.C. en V.C. zal er gemakkelijk toe leiden dat deze 2 organen uiteindelijk gaan samenvallen. Zij verlangen daarom een grotere collegiale macht aan de V.C. toe te kennen. Vroeger werden haar leden uitsluitend door de regio's aangeduid; nu worden zij door de regio's voorgesteld én gestemd door het Kapittel, dus helemaal in functie van het Kapittel.

Anderen verlangen dit niet:

- . men blijft gemakkelijker het gezag aan V.Generaal toekennen, terwijl de monniken vlugger dit gezag delegeren;
- . er zitten ook praktische gevolgen aan vast: voor bepaalde kwesties en twijfels kan men nu vlugger antwoord ontvangen van V.Generaal met z'n permanente raad; als het V.Generaal wordt met de V.C. (die normaal maar éénmaal samenkomt tussen de Kapittels) dan zou een antwoord veel langer worden uitgesteld;
- . de abdisen kennen elkaar minder en hebben daarom misschien moeilijker om aan elkaar vertrouwen te schenken.

Werking:

- . ofwel blijven C.C. en V.C. verschillende commissies die de 2 aparte Kapittels voorbereiden;
- . ofwel smelten zij samen tot 1 commissie (zelfs voor aparte Kapittels).

4.52 Bespreking

Het is een verworvenheid van Holyoke dat de monialen vrij zijn en niet dezelfde wetgeving moeten hebben als de monniken (D.A). Er is veel te zeggen ^{voor} 1 gezamenlijke voorbereidingscommissie, zelfs met aparte kapittekts. Op die manier is de inspraak van beide takken - voor een deel - t.a.v. beide kapittels zoveel mogelijk verzekerd en worden ook de afzonderlijke beslissingen uit een gezamenlijk beraad geboren (AT).

Zoveel mogelijk overleg, niet alleen over de gezamenlijke punten maar ook over eigen punten omwille van de rijkdom van de andere visie (BN).

In dit verband kan er gezegd worden (antwoord op 1.3) dat de teksten van de 2 Cst niet onafhankelijk van elkaar tot stand moeten komen, noch gelijk zijn maar door onderling overleg tot stand gekomen. De eigen bevoegdheid en macht mogen hierbij verschillend liggen (AT).

Doch er is een verschil tussen 'overleg plegen' en 'beslissingen nemen'. Wie zal er in dit geval - één orgaan - beslissingen nemen? Denken we maar aan:

- . bv. het programma van het G.K. der monniken, waar de abdissen eventueel inspraak hebben doch niet mee beslissen en omgekeerd (D.A);
- . ook de huisrapporten: wel gezamenlijke bespreking doch afzonderlijk beslissen (BN).

In Rome was er inspraak: we werkten samen en de meeste zaken werden gezamenlijk besproken, doch er werd afzonderlijk gestemd (D.A).

Eén gemengde voorbereidingscommissie is wel zwaar om mee te werken gezien het groot aantal leden (BN). We moeten er rekening mee houden dat zo'n orgaan verschillende functies en opdrachten heeft:

- . als voorbereidingscommissie werkt een groep van 3 à 4 personen efficiënter
- . doch het is ook een forum om de diverse opinies te beluisteren (AT). Hoe ruimer de vertegenwoordiging, hoe rijker inbreng. Zo was het in januari 86 (D.A).

4.6. Raad van V.Generaal voor de vrouwelijke tak (1.6 - Cst 85)

Uit het verslag van de C.C.+V.C.:

"Volgens de wetgeving van de monialen is de Permanente Raad, de Raad van V.Generaal voor de vrouwelijke tak. Op hun G.K. stemden de abdissen ervoor om abdissen-raadgeefsters te hebben, zonder de wijze van hun verkiezing nader te bepalen (Cst 85,2). Volgende vragen werden gesteld:

- moet er een Raad voor de vrouwelijke tak zijn, onderscheiden van de Permanente Raad?
- zou het goed zijn voor de abdissen de wijze van keuze van de raadgeefsters te bepalen?"

4.61 Inleiding door M.Benedicta

De V.C. als Raad van V.Generaal voor de vrouwelijke tak laten fungeren, werd niet aanvaard. Nu worden de leden van de V.C. aangeduid om het Kapittel voor te bereiden. Als raadgevend orgaan van V.Generaal zouden wellicht andere personen gekozen worden.

Ook het aanduiden van enkele abdissen-raadgeefsters is niet zo eenvoudig. Hoe kiezen? De te behandelen kwesties liggen vaak zo uiteenlopend dat men telkens andere abdissen zou moeten raadplegen. Ook omdat de taakomschrijving zo vaag blijft, hebben de abdissen op het G.K. ervan afgezien deze keuze structureel vast te leggen (MK).

4.62 Bespreking

Een dergelijke structureel ingebouwde raad zou meebrengen dat bv. om de 3m. 3 à 4 abdisen naar Rome moeten overkomen om de voorgelegde kwesties te behandelen. Dit zou niet alleen vertraagde antwoorden meebrengen (V.Generaal behandelt deze kwesties onmiddellijk met zijn Permanente Raad), maar vooral veel tijd vragen en kosten (BN).

Tenzij er 2 à 3 zusters permanent in Rome verblijven? (JT) In dit laatste geval is dit onmogelijk voor abdisen in functie (AT - MK). Ook de Permanente Raad bestaat uit niet abten (MK). Maar hebben zusters niet-oversten voldoende pastorale bevoegdheid? De leden van de Permanente Raad daarentegen bezoeken veel kloosters, zijn dus beter op de hoogte en houden zich bestendig bezig met de pastorale problemen van de Orde (BN).

Wie dan wel? Eerder ex-abdisen (er zijn er veel) met pastorale bevoegdheid? (BW) Er is veel te zeggen voor een soepele, dus verschuifbare keuze, afhankelijk van de te bespreken kwesties (MK). Soms krijgt men de indruk dat vrouwen veeleisend kunnen zijn: voor iedere kwestie hebben zij nood aan een gekwalificeerde (Chr.E).

Als men toch van te voren abdisen-raadgeefsters wil aanduiden, kan men die dan kiezen per regio? Personen voorstellen vanuit de eigen regio is niet moeilijk vermits we die kennen; voor andere regio's is zo'n keuze weinig gefundeerd (Cypr.T).

Misschien een kleine suggestie: om de abdisen minstens te laten meebeslissen in de keuze van de Permanente Raad (br.Ren).

Slotbeschouwing: een vrouwelijke Permanente Raad levert, praktisch gezien, grote moeilijkheden. Het is bijna onmogelijk om permanent een paar zusters af te staan. En dan blijft de vraag: waar moeten die zusters verblijven? Het huidige generaalhuis is klein en daarom niet geschikt hiervoor (BN).

5 Gebruik van het handelsmerk "Trappist"

De C.C. verwacht van onze regio een amendement voor de Cst rond het gebruik van het merk "Trappist".

5.1 Inleiding door Dom Amandus

Op het G.K. van 1980 werd in deze kwestie een voorlopige beslissing genomen, doch met onduidelijke elementen. Men hoopte toen over 3 j. een betere wetgeving uit te vaardigen maar V.Generaal kreeg hierbij geen enkel criterium aangereikt. In Holyoke kon men dan ook niets anders doen dan de beslissing van 1980 verlengen. De uitslagen van de regionale vergaderingen achteraf, waren eerder negatief gekleurd: die kwestie moest, volgens 2 regio's, niet meer ter sprake komen op het G.K. van 1987.

Vanuit de huidige situatie, die net dezelfde is als in 84, moeten wij een aantal punten ontwerpen om op die manier de regio's aan te sporen, die zaak opnieuw te bespreken.

Label "trappist" (cfr. NE + CE, Orval, p 18)

"Trappist" - als naam toegekend aan een produkt - duidt de herkomst aan, (indication de provenance). Om die naam te mogen dragen moeten de produkten gefabriceerd worden door monniken of monialen, of minstens vervaardigd met hun daadwerkelijke medewerking.

bv. D.A: "Gruyèrekaas" duidt geen herkomst aan, maar een soort kaas.

"Trappistenkaas" mag als zodanig betiteld worden als deze gefabriceerd wordt door trappisten.

Het is deze naam, als kollektief bezit van de Orde, die juridisch beschermd moet worden:

- tegen misbruik in eigen kring. Daartegen zondigen betekent fout op verschillende vlakken:
 - . de waarde van 'indication de provenance' wordt door anderen stuk gemaakt en gaat bijgevolg verloren;
 - D.A: van zodra één trappist toestaat aan één leek, dit merk te gebruiken, verliezen wij ons recht;
 - . het strijdt met een integere bedrijfsvoering;
 - . het schaadt aan de goede reputatie.
- tegen bedrieglijke naampraktijken, opdat de kopers hierin niet misleid worden. Het gaat om waarachtigheid: wat staat er op en wat staat er niet op? Niet doen alsof het produkt uit een abdij komt als dit niet zo is!

Wij moeten spreken over criteria (welke?), doch met de nodige voorzichtigheid want:

- er zijn landen waar de jurisprudentie heel strikt is, bv. België, Frankr.
- voor andere landen geldt dit helemaal niet:
 - . Amerika bv. waar trappistenkaas vanuit Oostenrijk ingevoerd wordt aan een (lage) prijs waaraan de trappisten zelf niet kunnen leveren. Hier rijst de vraag: moet men tegen die firma in Oostenrijk optreden?
 - . In Duitsland kan en mag iedereen "trappistenkaas" verkopen. Daar is het de naam van een soort.
- voor Japan bestaat er geen enkel probleem: het merk is er goed beschermd.

5.2 Bespreking

Met het voorstel van D.André, om als regio, een amendement voor de Cst op te stellen dat de naam van herkomst beschermt, was iedereen het eens. Bescherming wil hier zeggen:

- de naam ontzien en zélf goed gebruiken;
- en er zich ten allen tijde aan houden.

Daarop werd het beginsel gestemd: "Behoud van de naam van herkomst"

Stemming: 18 : ja (unaniem)

Dit statuut - liefst op te stellen met behulp van een advocaat (MK) - zou best vallen onder Cst 45 (vervroeming van goederen: de naam is een bezit) als statuut B of ook nog bij Cst 42,2 A (D.Alf). Als dit statuut door het G.R. gestemd wordt betekent dit een bescherming, vanuit de Orde, van de monniken tegen elkaar (MK - RD) en tegen derden.

Konkrete moeilijkheden

- De moeilijkheden die klaarland ondervindt bij de verkoop van gispillen, door misbruik van het merk, werden uitvoerig besproken. Samen werd gezocht naar een goede procedure om deze kwestie op te helderen en naar een oplossing te leiden. De eerste stap hierbij, als vorm van verdediging tegen één van de onzen (MK) leek een brief van een advocaat (RS).
- Nog andere konkrete misbruiken werden signaleerd:
 - . verkoop van trappistenbrood in Eindhoven (Chr.E);
 - . verkoop van trappistenkaas in Venlo (Chr.E).

Dergelijke gegevens zouden voortaan best doorgegeven worden aan de centrale te Orval die heel deze kwestie behartigt (AT).

6 Statuut der publicaties (informatief door Dom Amandus)

In de C.C.+V.C. van januari 11. werden rond dit Statuut der publicaties (tekst opgesteld door de C.I. in Ubexy 1985 doch nog niet naar de oversten verstuurd) vooral 2 punten besproken:

6.1 Regio als beroepsinstantie

De suggestie werd geopperd of er geen beroepsinstantie moest zijn, in geval van meningsverschil tussen de abt en/of de 'censoren' en een monnik over de opportuniteit van een publicatie. Deze beroepsinstantie zou V.Generaal kunnen zijn, of eventueel ook de regionale vergadering. Over deze laatste mogelijkheid werd te Rome gestemd: 14 : ja 10 : onthouding 0 : neen
Dit blijft dus een vraag.

Meerdere suggesties tot herziening van de tekst van Ubexy 85 werden naar voren gebracht en besproken. De C.I. stelde de vraag of al deze suggesties geïncorporeerd dienden te worden, ofwel eenvoudigweg als bijlage bij het Statuut zouden verstuurd worden. Beslist werd dat de C.I. het Statuut zal bijwerken en nadien naar alle oversten zal versturen (cfr. RMP I, p 55-57).

De regio als beroepsinstantie tegen de abt uitroepen maakt me wat huiverig (RS). Beter lijkt me zich eerder te beroepen op de P.I. dan op de regio (JZ). De bedoeling was duidelijk: één abt aan te duiden binnen de regionale vergadering en niet de regionale vergadering als geheel (D.A).

6.2 Artikelen uitdrukkelijk erbij vernoemen?

Onder nr. 2a vermeldt het Statuut de vereiste toelating van de Orde en van de Ordinarius loci voor het publiceren van boeken.

Nr. 2b gewaagt vagelijk van 'publicaties', wat de vraag oproept: slaat dit ook op artikelen? De Amerikaanse kommentaar op de Codex antwoordt hierop bevestigend: de publicatie van 'boeken' omvat eveneens artikelen. Toch vroeg men zich in Rome af of de vermelding van 'artikelen' niet uitdrukkelijker moest gebeuren, vermits de tekst in deze zaak niet duidelijk is.

Spreekt het Statuut ook over de inhoud van gepubliceerde artikelen? (TA)
In principe moet de abt akkoord gaan, als een monnik publiceert, én over het feit, én over de inhoud (BN).

Steunt dit Statuut op de ervaring van veel knelpunten? (KZ) Soms heeft de C.I. toch te maken met publicaties die niet direkt tot eer van onze Orde strekken (D.A). En dan is het opportuun ook in het Statuut uitdrukkelijk 'artikelen' te vernoemen. Als er dan bij publicaties moeilijkheden rijzen, dan kan men altijd naar dit Statuut verwijzen (FT).

Het lijkt me toch wat erg omslachtig als het een klein artikeltje betreft (RS). Een beetje gezond verstand kan hier geen kwaad! (AT)

7 Slot van de monialen en mogelijke verbetering vd. Holyoketekst (1.7)

Uit het verslag van de C.C.+V.C.:

"Op het G.K. van 85 keurden de abdisen een tekst goed voor Cst 31 die afwijkt van Holyoke 31. Sommige leden van de mannelijke tak vragen of de Holyoketekst verbeterd kan worden door toevoeging van bepaalde elementen uit de tekst van de monialen."

7.1 Inleiding door M.Benedicta

Het lag in onze bedoeling de slotwetgeving zoveel mogelijk gelijklopend op te stellen met die der monniken.

Nr. 1 geeft een meer spirituele achtergrond die ook in de mannelijke tekst zou mogen opgenomen worden.

Nr. 2 werd breder uitgewerkt, doch is misschien minder geslaagd.

Nr. 4 werd toegevoegd omdat het toezicht van de abdis alleen, t.a.v. de slotbeleving misschien niet zou toegestaan worden door Rome. Dit mede-toezicht werd het liefst aan de P.I. toegekend i.p.v. aan de bisschop.

7.2 Bespreking

Deze tekst werd opgesteld om genade te vinden bij de C.R.I.S. De mannelijke tekst is soberder maar het essentiële is gezegd. Het "bidden voor de wereld" bv. in nr. 1 van de vrouwelijke tekst, staat er niet op zijn plaats (D.A). Of misschien toch wel? Ons terugtrekken uit de wereld is niet tegen, maar ten bate van de wereld: om méér voor de wereld te kunnen betekenen (MK).

De intercessio is een mooie gedachte (RS) die in onze Cst 32 staat (Cypr.T - RS). Niet elk nummer van de Cst dient alles te bevatten, zegt M.Casey, maar men moet het zien en lezen in het geheel der Cst (D.Alf).

Konklusie: het antwoord is hier aan de abten.

8 Pastoraal van de Constituties (2.2)

8.1 Inleiding door br.Ivo

De persoonlijke interesse en liefde van br.Ivo voor de Cst groeiden, na de vorige regionale vergadering, uit tot een schriftelijk nadenken en een mediterend bezig zijn met de tekst. Een 3-tal konferenties voor de zusters van Brecht waren mede de aanleiding tot het publiceren van een artikel in Mon.Inf. nr. 103 dat als leidraad zou dienen bij de bespreking.

Als inleiding formuleerde br.Ivo een aantal 'voorop-stellingen' rond het pastoraal bezig zijn met de Cst:

- . Het gaat niet zozeer om de Cst maar om het leven;
- . Het belangrijkste van onze inzet moet nog gebeuren;
- . Als gemeenschap delen wij in de geloofs- en cultuurkrisis van onze tijd;
- . We moeten een eerlijke evaluatie van ons aggiornamento betrachten;
- . en lucid durven staan in de noodsituatie van eigen gemeenschap;
- . We staan op een keerpunt in de geschiedenis van het religieus en monastiek leven;
- . en ons realiseren dat het moeilijk zal zijn om vruchtbaar met de Cst om te gaan.

8.2 Bespreking

8.21 De Constituties: een start bij een nieuwe periode?

Wat houdt dit keerpunt in? (br.Ren)

Op het niveau van de hele Kerk, en van het monastieke leven, beginnen we een nieuwe periode, volgens de primaat van de Benediktijnen, D.Dammertz: de drangperiode van het begin mét de verdere uitwerking over een aantal jaren, is voorbij. Wij leven nu vanuit een evaluatie: d.i. een nieuwe evangelisatie binnen de vernieuwde aanpassing na het Concilie (IW - Chr.E).

Toegespitst op de Cst betekent dit het einde van het 'aggiornamento in stroomversnelling', het einde van het SUP eveneens (IW), en tegelijk het begin van een nieuw tijdperk. Nu is een blijvend aggiornamento nodig om niet te vervallen in een vastgeschroefde situatie (D.Alf).

Na 1892 waar men - over De Rancé en De Lestrangle heen - teruggreep naar Cîteaux, volgde een periode van studie over de spiritualiteit en de geest van Cîteaux (D.A.Le Bail - Cannivez). Toch bleven de vorige Cst en reglementen nog sterk getekend door De Lestrangle en ook in die lijn beleefd. De huidige Cst staan er volledig los van: ze bieden een écht, volwaardige weergave van het cisterciënzercharisma en ademen de zuivere geest van Cîteaux (D.Alf).

Inderdaad betekent dit een buitengewoon moment binnen onze Orde. De onduidelijke periode van de laatste 15j. over wat het cisterciënzerleven eigenlijk is, mét de angstvallige reactie van het SUP om nog te redden wat te redden was, is afgesloten. Vandaag hebben plotseling alle regio's zich herkend in de Cst - getuigen daarvan de enthousiaste reacties -. Binnen onze Orde leeft er nu een heel grondige consensus over wat ons leven eigenlijk is, of zou moeten zijn, en er is niemand die dit in twijfel trekt. Dit is een eerste weldaad van onze Cst, die vrucht zal dragen (D.A), zelfs buiten de Orde. De grote weerklank die ze vonden bij de Congregatie van Las Huelgas, is daarvan een eerste echo (D.Alf).

8.22 Nood aan bekering

In de situatie van vergrijzing en verburgelijking die wij niet altijd onderkennen, werkte de veelheid van waarden vaak vervagend op de eigen identiteit. Zo zijn de Cst - waar de eigen weg weer toegespitst ligt - een hulp, een richtingwijzer. Hopelijk worden ze ook zó gepresenteerd (KZ).

Of mogen we spreken van een waarden-vacuum? Ouderen zijn eraan ontwend, jongeren zijn niet zo gericht op concrete observaties. Hun religieuze gevoeligheid ligt vager en breder (JZ - Chr.E). Kunnen de Cst opnieuw die waarden doen leven en ordenen? (JZ) Het gevaar bestaat om de geloofs- en cultuurkrisis, waarin wij delen, steeds weer buiten ons te situeren. Spontaan zijn wij geneigd te denken dat het bv. erg gesteld is met het geloof van de jongeren buiten de abdij. Maar die ongelovigen zijn wijzelf (IW).

Wij zijn fundamenteel ziek. Dit diepe bewustzijn is het wezen van het monnik-zijn (AT - JZ - RS -IW). Van in den beginne kwam de monnik tot dit beseft en steeds weer belijdt hij ziek te zijn (AT - RS). Dit uitkijken naar genezing, onze nood aan bekering raakt een veel dieper niveau dan 'ouderengongeren' (JZ) en ontslaat ons geenszins van een concrete aanpak. Het boort juist de bron aan van waaruit wij concreet moeten handelen (AT). Immers, op de eerste plaats stippelen de Cst een bepaalde levensstijl uit en niet zozeer een weg van innerlijke bekering (D.A) Hier kunnen de Cst werken als een sdok, een concreet appel op onze levensstijl (BN). Zijn wij bereid

onzelf kritisch en heel concreet te laten bevragen door de Cst? (RD)
 Als referentie (verwoording van ons gedeeld cisterciënzercharisma) van buiten-af en van binnen-uit hebben de Cst gezag op zich (IW). De grote lijnen liggen nu vast. De rails zijn goed! Maar het leven blijft stromen: de concrete beleving van die grote oriëntaties zal nog veel doen veranderen (MK).

8.23 Een twee-voudig groeiproces

Het is moeilijk de Cst onmiddellijk en efficiënt te gebruiken (D.A). Ze zullen een groeiproces op gang brengen en op lange termijn vruchten dragen (D.Alf). Van zelfinwijding moeten we (bij de jongeren) niet veel verwachten (RS). Vaak is het een boek naast de vele andere (Chr.E). En als boek hebben de Cst een moeilijke toekomst. Er is weerstand tegen het in praktijk brengen van zo'n boek (JT), er is vrees voor restauratie (KZ).
 Op zich zijn de Cst dus inoperatief, tenzij die enkele mensen die het monastiek charisma moeten doorgeven en de gave van overdracht bezitten, ze zélf geassimileerd hebben. Het grootste gewicht valt hier op de overste en de novicenmeester (RS - JZ) die deze bezieling kunnen doorgeven, geruggesteund door de grote consensus die nu in de Orde leeft (JZ). Zo kunnen de Cst functioneren als een handboek van onze cisterciënzertherapie, mits er een therapeut is! (RS) En als therapie moeten ze bij onze jongeren voorrang krijgen op het vele andere dat geboden wordt (Chr.E).
 Dit gebeuren op het niveau van de persoonlijke levensstijl is slechts één facet. Uitsluitend daar op mikken is inspelen op de neiging tot individualiseren en op die manier de Cst onschadelijk maken (KZ).

In zijn brief (84/A/10) wees V. Generaal op de eigen verantwoordelijkheid van de overste, als scharnier van de traditie, ten aanzien van de hele gemeenschap (IW).

Wat doen opdat het goed van de Cst iedereen zou bereiken? Laat de overste ze voorstellen, daarbij vertrekkend vanuit het leven. Tekst en leven zullen in botsing komen maar bij een werkelijk goede tekst zal dit vruchtbaar werken (MK).
 Hebben we hier niet teveel het idee iets nieuws te moeten brengen? (RD) Een herstichting? Dat is het niet. De bestaande waarden worden in hun oorspronkelijk kader teruggeplaatst. Het gaat om hetzelfde oercharisma vanuit een nieuwe geest (D.Alf - RD). Belangrijk is dat we allereerst bevestigend bezig zijn met de Cst (RD - JT).

Of, mogen wij tóch spreken van een herstichting? Naar het verleden toe waren de Cst de vrucht van een stuk leven. Naar de toekomst functioneren ze als een heroriëntatie in zoverre wij nu een kader aangereikt krijgen om onze concrete levensstijl te herijken (IW). Zo'n heroriëntatie van de ganse kommunititeit (D.A) kan een ware ommekeer betekenen als we dit echt ter harte nemen (IW).

Want de Cst bepalen in concreto onze roeping, hier en nu (D.Alf). We worden opnieuw 'geroepen' om ze waar te maken (LN): niet grootscheeps beginnen, maar met kleine stappen (AE). Deze stroom van hernieuwing moet blijven doorgaan (D.Alf), zowel kommunitair als individueel. Binnen dit gebeuren, dat zich afspeelt op 2 verschillende niveaus, speelt een wisselwerking tussen het gemeenschappelijk klimaat en de persoonlijke bekering; een wederkerigheid van de persoon en de gemeenschap (JZ).

8.24 Een gebeuren dat een bijzondere pastorale zorg verdient

Enkele hoofdgedachten uit dit IVe deel van het artikel (cfr. Mon.Inf.103, p 22-36) werden door br.Ivo even aangestipt:

- Een collegiale zorg waar allen - abt mét de creatieve medewerking van zijn broeders - medeverantwoordelijk voor zijn (p 22.23).
- Een zorg die gericht is op:
 - . het bevorderen van een 3-voudig geloofsklimaat als goede invalshoek: gebed (p 23.24), bekering (p 24-26), gehoorzaamheid (p 26.27)
 - . het betrekken van de hele gemeenschap in het gebeuren (p 28)
 - . een 3-voudige beweging tussen 2 polen: leer en praktijk, toegaan naar de tekst en toegaan naar het leven, persoonlijk engagement en gemeenschappelijke bekering (p 29.30).
- Enkele klippen bij de uitdaging naar het concrete leven toe:
 - . onderwaarderen van de tekst: zich beroepen op het relatieve van iedere regeltekst, stranden in de kritiek, langs het veilige strand van eigen leven blijven varen (p 31.32)
 - . overwaarderen van de tekst: verzanden in een doorgedreven studie, alle overmatig spreken 'over' de tekst (p 32.33).
- Konkrete tips:
 - zorgvuldige voorbereiding; systematische aanpak; voorbereiding van het geloofsklimaat; bezinning op 'wat zijn Cst?'; doornemen van het geheel op korte termijn; feeling voor de beschikbare energie om Constitutie-moeheid te vermijden; binnenhuisvisitatie; bescheiden gebruikenboek; pastoraal van de kleine stapjes.

Het hele probleem van de pastoraal rond de Cst is de collegiale zorg waar- bij de abt het vitaal knooppunt is. Als hij alleen staat en de komauniteit vervoegt zich niet, wat dan? Het kan heel verlamdend werken als sommigen niet mee willen of een groep de overste niet als dusdanig erkent. Hoe motiveert of inspireert men de mensen dan tot inzet? Aan jongeren die zich melden, de Cst aanbieden als levensprogramma ligt anders dan voor een reeds gekonstitueerde groep. Moet men in dit laatste geval verder trekken met een beperkte groep of zich systematisch aanpassen aan het vermogen van de hele komauniteit? Het gevaar voor polarisatie is hier niet denkbeeldig. Terzelfdertijd harmonisch en gedo- seerd trachten te werken volgens de capaciteit van de hele komauniteit en van ieder persoonlijk lijkt de gulden weg.

Hoever moet men gaan met iemand geduldig te dragen?

Als er een werkelijke consensus over de diepe oriëntatie van het cisterciën- zerleven voorgehouden wordt en dit beeld duidelijk wordt voorgeleefd, dan kan men veel laten bestaan. Als dat beeld echter wazig is, dan is een drin- gende en kordate aanpak nodig om het te herstellen. Hier kunnen de Cst heilzaam werken en een band van eenheid bewerkstelligen.

Als je als abt je diepste verworvenheden tracht door te geven en het slaat niet aan, betekent dit dan vanzelfsprekend dat er aan de kant van de monnik niets aanwezig is? De Cst hebben toch een bevestigend karakter en willen de monnik toch aanspreken in hun roeping. Wellicht is dit één van de zwaarste opgaven, nl. de monnik bevestigen in de bekering, in wat bij hem heel diep begint te ontkiemen. Het veronderstelt ook dat de overste zich hier- bij niet laat ontmoedigen, ook als dit tegenreactie oproept. Men is tenslotte met hetzelfde centrum bezig - als objectief centrum - of men ermee akkoord gaat, of waar men tegen aan schopt.

Door dit alles hangt nog steeds de vraag: wat kunnen wij op korte termijn doen? Een analyse van onze situatie zou niet overbodig zijn.

9.1 Inleiding

Het bestaan van een R.I. werd als heel belangrijk beschouwd op het G.K. van 84. Maar hoe moet die uitgebouwd worden? Van bovenaf beginnen of van onderuit, vertrekkend van wat er reeds werkelijk is?

In de C.C.+V.C. van jan. 11. werd een algemene vormingsverantwoordelijke voor de hele Orde gekozen: P.Cornelius Justice van Mt Melleray. Hij zal de zorg voor de R.I. op zich nemen en als coördinator fungeren.

Iedere regio zal een ontwerp voor eigen gebruik opstellen of, bij gebrek daaraan, een dokument (tenminste gedachten die daaraan ten grondslag liggen) dat de inhoud van een dgl. R.I. weergeeft, en dit vóór 1 maart 1987 naar P.Cornelius opsturen. Daarvan zal P.Cornelius een synthese voorstellen op de volgende gemengde voorbereidingscommissie.

Naast de voorbereiding van de R.I. zal de voornaamste taak van P.Cornelius erin bestaan alle initiatieven en informatieën aangaande de vorming te verzamelen en door te spelen, en het werk van de regionale vormingssekretarissen te coördineren (AT - BN).

9.2 Bespreking

Cst 54 die de R.I. ter sprake brengt, is hierin erg onduidelijk: betreft het de voortgezette vorming van de tijdelijk-geprofesten of geldt het voor iedereen? (KZ) Het betreft inderdaad de hele vorming zoals uit Cst 54 B blijkt. Maar dit statuut zou beter geplaatst worden bij Cst 46, waar sprake is van het hele vormingsproces.

De behandeling op het volgend G.K. van een veelzijdig thema als dat van de vorming, werd afgewezen om een oeverloze bespreking te vermijden. Men beperkte zich daarom tot de R.I. Elke orde moet zo'n Ratio hebben, die in dienst staat van de hele Orde (D.A). Het ontwerp dat van elke regio gevraagd wordt is allereerst een synthese van wat er nu reeds gerealiseerd wordt (br.Geert); tegelijkertijd een programma naar de toekomst toe (IW), wat de ganse vormingsplanning dekt en herdoordenkt (D.Alf), zodat het als basis kan dienen voor de R.I. van heel de Orde (D.A). De synthese die P.Cornelius zal maken is bedoeld als eerste project voor een eerste uitwisseling. Zij zal slechts de grote lijnen aangeven waarmee, in het G.K. gewerkt zal worden. In zijn brief aan de vergadering schreef P.Mikkers daaromtrent het volgende: "Een wens waar het gaat over de vorming: moet daar als doel - of als uitgangspunt niet genomen worden: een nieuw te maken synthese uit Schrift, Vaders, het patrimonium van Cîteaux (literatuur, geschiedenis, ervaring en beleving in verleden en heden), de vaststaande verworvenheden van de nieuwe theologie? En vooral vermijden dat men zich gaat voeden aan bronnen die soms zelfs met het kristelijk gegeven niets meer te maken hebben. Dit is een uitdaging voor de toekomst en conditie van voortbestaan."

Voor de concrete uitwerking van de R.I. stelde de C.C.+V.C. 3 mogelijkheden voor:

- . slechts één tekst voor monniken en monialen;
- . slechts één tekst met een sectie voor monialen en een sectie voor de priesteropleiding;
- . 2 teksten: één voor monniken en één voor monialen.

Er bestaat nog een 4e mogelijkheid: nl. één tekst voor monniken en monialen met een sectie voor de priesteropleiding (AT). Maar het lijkt wenselijk dat de monialen vóór een ontwerp opstellen, want bij één gezamenlijke tekst bestaat het gevaar dat de eigen aksenten minder uit de verf komen (D.A).

Moeten wij hierbij vertrekken vanuit de realiteit ofwel mikken op het ideaal? De mogelijkheden van elkeen liggen zo uiteen dat één vormingsplan bijna onmogelijk alles kan voorzien en opvangen. (De ene is meer technisch-, een andere meer kunstzinnig aangelegd) (MK).

In de meeste regio's werkt men reeds geruime tijd samen voor de vorming, zodat een afzonderlijke tekst voor monniken en monialen een beetje artificieel lijkt (BN). Vertrekken van de feitelijkheid is te verkiezen (AT).

De R.I. behelst niet enkel de intellectuele- maar ook de diep-menselijke vorming. In dit opzicht geldt de tekst over de vorming van Tarrawara, die overigens zeer goed is (AT), typisch voor jonge mannen. Voor monialen zal de problematiek anders liggen, als men breder ziet dan de louter intellectuele vorming (D.A). Dit laatste is een belangrijk aandachtspunt (KZ).

Uit de bestaande samenwerkingsverbanden werd een groep samengesteld om m.b.t. de vorming regionaal te werken: D.Amandus, br.Sebastiaan, zr.Hedwig, br.Jef en br.Geert. Deze mensen zijn reeds nauw betrokken bij de vorming in onze regio.

Aan zr.Hedwig zal gevraagd worden, vooraf een tekst rond vorming op te stellen: een voorontwerp vanuit de specifiek- vrouwelijke hoek die dan in het regionaal ontwerp zeker zijn weerslag zal hebben (D.A - AT).

Als regionale vormingssekretaris werd br.Geert gekozen. Hij zal als kontaktpersoon, de voorstellen bundelen en doorspelen naar I.Cornelius.

10 R o n d v r a a g

10.1 Hulp aan Bornholm. Dom Remi

Samen met D.André, en op zijn verzoek, bracht D.Remi vorig jaar een amicaal bezoek aan Bornholm. Zijn eerder negatieve vooroordelen van weleer sloegen na 5 dagen mee-leven om, in een diep aangegrepen zijn door de situatie aldaar:

- 4 monniken, waarvan één besloten had de groep te verlaten, waren de ontmoediging nabij en zagen geen enkel perspectief meer voor zichzelf om verder te gaan;
- de sterk gesekulariseerde katolieke Kerk in Scandinavië biedt weinig ruggesteun, noch roepingen. Toch gelooft de plaatselijke bisschop nog heel sterk in deze kleine monastieke kern, als één van de weinige houvasten ook voor hemzelf.

Ook op financieel vlak is er momenteel - een tijdelijke - nood: een vleugel voor het gastenhuis is in aanbouw. Daar de monniken zelf de werkzaamheden op zich nemen, valt de boekbinderij, - als enige bron van inkomsten die normaliter nét voldoende is - gedeeltelijk stil.

Omdat er volgens D.Remi wél perspectief en evolutie mogelijk is, drong zich hier meteen een sterk appel aan hem op. Het zou te jammer zijn deze stichting teloor te laten gaan. Daarom stuurde Westvleteren één van hun jongeren (33j.), principieel voor 2 j. D.Remi doet nu een beroep op de aanwezige oversten om soortgelijke hulp te bieden met eventueel wat finantiële steun.

D.André sprak eveneens zijn respekt en sympathie uit voor deze eenvoudige, kleine monastieke kommunititeit, die bleef bestaan door veel moeilijkheden heen. Deze verbouwing zou, volgens hem, gunstig zijn om de afzondering van de gemeenschap te verzekeren, tegenover de gasten.

Tenslotte bevestigde de overste, P.Frans, deze situatieschets. Het bezoek van deze 2 abten kwam als een gave Gods. Dank zij hun vertrouwen en morele steun is er voor alle 4 weer hoop op een nieuwe start. In het verleden werd reeds goede hulp geboden, doch altijd voor korte termijn. Een aanwezigheid voor 2 jaar schept meteen andere verhoudingen. P.Frans dankte de vergadering voor deze enorme steun.

10.2 Hulp aan andere kloosters

10.21 Inleiding door D.Jeroen

De situatie van sommige van onze kloosters is zorgwekkend. In de afgelopen tijd kregen wij verschillende vragen naar ons toe, om hulp te bieden. In eigen kommunititeit werd deze kwestie uitvoerig besproken: er is de bereidheid elkaar te helpen, maar zo'n appel roept vele vragen op, o.a. deze: blijft zo'n vraag om hulp alléén beperkt tot onze gemeenschap? Moeten dergelijke vragen niet regionaal bekeken worden, en beoordeeld of begeleid vanuit een regionaal beleid? Het goed van al onze huizen blijft toch een zorg van alle oversten.

10.22 Bespreking

D.André voegt hieraan toe: in Frankrijk hebben wij met dezelfde situatie te doen. Enkele abdijen beschikken nog over een kleine reserve. Daartegenover zijn er abdijen die wij sinds 20 j. helpen en die toch niet van de grond komen. Onlangs op de vergadering van de hogere oversten werd deze vraag voorgelegd: moet dit op die manier doorgaan? En wie beslist daarover? Ook op de laatste vergadering van de C.C. rees dezelfde vraag: moeten we op het G.K. niet een soort procedure voorzien rond deze 'hulp - wél of niet - aan andere huizen'? Van de andere kant krijgen wij voortdurend aanvragen voor stichtingen. Op welke vraag ingaan?

Een moeilijke vraag inderdaad, om af te wegen: moeten wij onze beste krachten afstaan (JZ: een vitale kommunititeit verzwakken) om de naaste bureu te helpen of om, via een stichting, een impuls te geven aan de Kerk in de 3e wereld? (MK - D.A) Een gezonde kommunititeit kan gemakkelijker 1 à 2 mensen tijdelijk afstaan dan een stichting verzekeren. De eisen, qua kadervorming enz., liggen in dit laatste geval veel hoger (BN).

Kunnen wij toelaten een klooster te laten afsterven? (TA) Veel hangt af van de kommunititeit zélf (KZ): is zij het, die hulp vraagt of krijgt zij iemand toegewezen (TA). De beslissing dient veeleer van het huis zélf uit te gaan. Anderen kunnen alleen advies verstrekken (JZ).

In onze huizen is men eerder geneigd té lang te wachten. Men moet reëel zijn, op tijd hulp vragen (MK) én de geboden hulp proberen te integreren (LN). Hulp bieden aan kloosters in de diaspora bv. Bornholm is toch belangrijker dan aan dichter bezaaide regio's bv. Frankrijk (Emm.A).

Meestal gaat het hier om het vitaliseren van vergrijsde kommuniteiten. Biedt men hulp dan moet het voor langere tijd bedoeld zijn om de ingroei in de kommunititeit mogelijk te maken. Voor bepaalde functies is dit zeer delikaat (Chr.E) want hulp raakt op de één of andere manier het beleid van het ander huis (KZ). Een vormingsverantwoordelijke afstaan bv. is al één van de meest ingrijpende taken in een gemeenschap (JZ).

Een meer tijdelijke vorm van vitaliseren is bv. het sturen van lesgevers die de vorming verzekeren (BN - Chr.E). P.Lukas die onlangs, als lesgever, voor

3 m. naar Kasanza vertrok, betekende daar een zeer gewaardeerde hulp (Emm.A). Andere vormen van hulpverlening worden verstrekt in O.I.M.V.-verband of, via geestelijke begeleiding in andere abdijen (KZ).

Moet er in deze kwestie geen instantie voorzien worden, hetzij een pastorale commissie, hetzij een adviescommissie ten behoeve van de gemeenschap én de persoon op wie beroep wordt gedaan? (KZ) Struktureel is die instantie de P.I. van het vragende huis, waar men zijn licht kan opsteken. Persoonlijk voel ik weinig behoefte om deze kwestie regionaal aan te pakken (RS). Een mogelijke procedure zou hier de regio kunnen zijn, in afspraak met de P.I. (D.Alf: zou dan de P.I. onder het advies van de regio vallen?) én een mogelijk criterium inzake hulp: zolang die gemeenschap voor leven vatbaar is, wordt haar hulp geboden. Een heel delikate zaak overigens: wie oordeelt immers dat een gemeenschap niet meer levensvatbaar is (D.A). Ook zou het hulpverlenende huis het advies kunnen inwinnen van 2 abten die het vragende huis visiteren (JZ).

Er zijn verschillende manieren om hierin tot besluitvorming te komen. Ofwel ligt het zwaartepunt van de beslissing (tot hulpverlening) bij de hele gemeenschap ofwel meer bij de abt en zijn raad.

Hulp verlenen blijft tenslotte een gebeuren in geloof (LN). Soms zien we dat gemeenschappen die de moed hebben andere te helpen, gezegend worden met nieuwe krachten (MK).

Bij de regionale aanpak van noodsituaties, kwam ook de bejaardencommissie van 10 j. geleden, even ter sprake. Ook daar ondervond men de moeilijkheid om gezamenlijk het probleem van de bejaarden, op te lossen. Dit heeft bij sommigen een eerder negatief gevoel achtergelaten omdat er, qua samenwerking, niets uit de bus is gekomen aan gezamenlijke visie (JZ). Toch is het een stuk bezinning geweest, een bewustwordingsproces (Chr.E) en is men uiteindelijk gelukkig dat het project niet is doorgegaan. Zo zijn de ouderen in hun eigen monastiek milieu mogen blijven, waar zij ook verlangden te sterven (BN - Chr.E - JT). De positie van deze bejaardencommissie (zorg voor ouderen die wilden blijven) ligt anders dan een eventuele adviescommissie (m.b.t. één persoon) (JT).

10.3 Varia

- 10.31 Van 29 maart tot 20 april 1986 gaat er, in het stedelijk museum van Lier, de tentoonstelling door:
" 750 jaar Abdij van Nazareth - Lier "
Zij wordt georganiseerd door het Liers Genootschap voor geschiedenis met medewerking van het stadsbestuur. Het laatste gedeelte van de tentoonstelling geeft een weergave van het leven in onze abdij van Brecht.
- 10.32 De verbeterde vormgeving van Mon.Inf. door de abdij van Sion, geeft een zeer bevredigend resultaat. Wij zijn de abdij Sion dan ook dankbaar dat zij dit verder willen doen. Momenteel wordt er nog gezocht naar een niet al te dure manier (text-composer in okkasie?) om de tekstzetting te verbeteren.
- 10.33 De G.Kapittels - met ondertussen de Gemengde Algemene Vergadering - gaan door te Rome bij de Broeders van de Kristelijke Scholen (Via Aurelia) vanaf 22 of 23 november 1987, tot vlak voor Kerstmis. Vermits de reg.afgevaardigden gekozen zijn om deel te nemen aan het G.K. is het vanzelfsprekend dat zij deelnemen aan het Kapittelgedeelte van deze Algemene Vergadering. Mogen zij ook het niet-kapittel gedeelte

bijwonen?

Resultaat van deze stemming te Rome in jan. 11.:

mann. tak	16 : ja	(unaniem)		
vrouw. tak	8 : ja		0 : neen	1 : onth.

(Cfr. R&P I, p 62-64)

Br.Ivo van Westmalle is onze regionale afgevaardigde.

10.34 De volgende regionale vergadering zal doorgaan op 17.18.19 november 86. Welke abdij aan de beurt is, zal nog meegedeeld worden.

Programmapunten:

- . voorbereiding van het G.K. (aan de hand van alle werkdokumenten en rapporten die we vanaf 1 sept. in handen zullen hebben.)
- . werkdokument van D.André over de collegialiteit en de 2 takken van de Orde
- . pastorale uitwisseling over een punt, in de lijn van het programma, dat zich daartoe leent
- . kwestie van de huisrapporten op het G.K. (2.33)
- . statuut der oblaten (2.36)
- . statuut der stichtingen (2.35)
- . suggesties voor het eeuwfeest van St Bernardus (2.37)
- . suggesties voor een praktische werkwijze van de komende gemengde bijeenkomst 87 (2.38)

10.35 De volgende regionale vergadering van N.E. + C.E. gaat door in de abdij van La Trappe van 2-6/7 oktober 86. Het zou goed zijn dat een afgevaardigde van onze nederlandse regio die vergadering bijwoont.

+ +
+

Dom Amandus noemde deze vergadering een zeer rijke bijeenkomst met diepgaande uitwisselingen, waarvan de vruchten hopelijk ook onze gemeenschappen ten goede komen.

Tot slot dankte hij, namens alle aanwezigen, de gastheer: D.Emmanuel en zijn gemeenschap voor de gulle gastvrijheid.

+ +
+